

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

Cu privire la aprobarea Programului de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub – DEH) pentru anii 2026-2028

În temeiul Legii bugetului de stat pentru anul 2025 nr. 310/2024 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 556-559, art. 768), cu modificările ulterioare, și al art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub – DEH) pentru anii 2026-2028 (se anexează).
2. Finanțarea Programului de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub – DEH) pentru anii 2026-2028 se va efectua din contul și în limitele alocațiilor bugetare aprobate anual pentru Cancelaria de Stat și din alte surse, conform legislației.
3. Monitorizarea, coordonarea și controlul procesului de realizare a Programului menționat se pun în sarcina Biroului relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de Stat.
4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul finanțelor

Victoria Belous

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. /2025

PROGRAM
de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei
(Diaspora Engagement Hub – DEH) pentru anii 2026-2028

I.DISPOZIȚII GENERALE

1. Programul de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub – DEH) pentru anii 2026-2028 (în continuare – *Program*) este destinat cetățenilor originari din Republica Moldova aflați peste hotare, reprezentanți ai asociațiilor și centrelor educaționale din diasporă.

2. Prezentul Program susține implementarea de către membrii diasporei a proiectelor și a inițiativelor cu impact în comunitățile de peste hotare, dar și în Republica Moldova, în scopul păstrării limbii, culturii și identității naționale.

3. Biroul relații cu diaspora elaborează Ghidul de aplicare și de implementare a Programului, care se aprobă anual prin ordin al secretarului general al Guvernului.

4. În sensul prezentului Program, sunt utilizate următoarele noțiuni de bază:

4.1. *acord de parteneriat* – în cazul depunerii proiectelor în parteneriat, reprezintă documentul semnat între președinții, directorii asociațiilor/centrelor educaționale din diasporă/organizațiilor necomerciale din Republica Moldova, care prevede mecanismele de cooperare dintre părți pentru implementarea proiectului, responsabilitățile, contribuțiile, termenele și modul de implementare a proiectului;

4.2. *aplicant* – președinte/director/reprezentant delegat (prin act intern) al asociației/centrului educațional din diasporă care solicită finanțare nerambursabilă pentru implementarea proiectelor;

4.3. *aplicant lider* – în cazul depunerii proiectelor în parteneriat, este aplicantul responsabil de gestionarea proiectului, de finanțarea nerambursabilă alocată și rde aportarea progreselor;

4.4. *asociație din diasporă* – organizație nonguvernamentală constituită în afara granițelor Republicii Moldova, de către cetățeni moldoveni sau originari din Republica Moldova, cu domiciliul sau reședința în străinătate, în scopul apărării drepturilor, promovării intereselor, valorilor culturale, identitare, educaționale, sociale sau civice ale moldovenilor aflați peste hotare.

4.5. *autoritate finanțatoare* – Cancelaria de Stat, care oferă finanțare nerambursabilă pentru implementarea proiectelor, conform priorităților de dezvoltare stabilite, în baza concursurilor realizate, cu respectarea procedurilor descrise în prezentul Program;

4.6. *beneficiar* – aplicant căruia i se atribuie contractul de finanțare nerambursabilă, în urma procedurii selecției publice de proiecte;

4.7. *centru educațional* – organizație nonguvernamentală înființată în afara granițelor Republicii Moldova, de către cetățeni moldoveni sau originari din Republica Moldova, cu domiciliul sau reședința în străinătate, care desfășoară activități creative și educative pentru dezvoltarea vocabularului și a comunicării în limba română, lecții de dans, cursuri interactive ce au drept scop familiarizarea cu noțiuni de istorie, cultură, civilizație, tradiție și spiritualitate, pentru a dezvolta și a menține legătura și apartenența etnică a noilor generații de migranți;

4.8. *cerere de finanțare* – formular care include descrierea proiectului ce urmează a fi implementat conform Ghidului de aplicare și implementare a prezentului Program;

4.9. *contract de finanțare nerambursabilă* – contract încheiat, în condițiile legii, între Cancelaria de Stat și beneficiar, prin care părțile își asumă angajamente reciproce orientate spre implementarea proiectului desemnat câștigător în cadrul concursului de proiecte;

4.10. *Comisia de evaluare și de selectare* – organ consultativ stabilit prin ordin al secretarului de stat al Guvernului, constituit cu scopul de a coordona procesul de evaluare, selectare și aprobare a propunerilor de proiecte depuse pentru finanțare nerambursabilă în cadrul prezentului Program;

4.11. *finanțare nerambursabilă* – sprijin financiar acordat de stat beneficiarilor, pentru implementarea proiectelor culturale în cadrul prezentului Program, conform priorităților de dezvoltare stabilite pentru fiecare domeniu, care este prevăzut în bugetul de stat.

4.12. *organizație necomercială* – persoană juridică înființată în scopuri nonprofit, care are ca scop realizarea unor obiective de interes public sau comunitar, cum ar fi cele de ordin social, cultural, educațional, sportiv etc.

5. Prezentul Program are la bază următoarele principii de reglementare:

5.1. *transparența* – oferirea, de către Biroul relații cu diaspora, a tuturor informațiilor privind organizarea și desfășurarea concursului de proiecte, în vederea informării părților interesate în mod deschis și explicit;

5.2. *liberul acces* – asigurarea condițiilor în mod nediscriminatoriu, pentru ca fiecare aplicant să-și exercite dreptul de a aplica și de a deveni beneficiar;

5.3. *neretroactivitatea* – excluderea posibilității alocării fondurilor unei activități a cărei executare a fost deja începută sau finalizată la data încheierii contractului de finanțare nerambursabilă;

5.4. *finanțarea în limitele bugetului alocat* – încheierea contractelor de finanțare nerambursabilă în limita mijloacelor financiare aprobate în buget, pentru finanțarea proiectelor în cadrul prezentului Program;

5.5. *responsabilitatea pentru managementul proiectului* – respectarea tuturor procedurilor prestabilite;

5.6. *echitatea* – tratamentul corect, imparțial și just față de toți cei implicați într-o anumită situație sau într-un anumit proces;

5.7. *eficiența* – utilizarea optimă a resurselor disponibile, pentru a obține rezultatele dorite sau pentru a îndeplini obiectivele stabilite.

II. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PROGRAMULUI

6. Scopul prezentului Program este de a încuraja implicarea activă a cetățenilor moldoveni din diasporă, prin sprijinirea inițiativelor educaționale, culturale și civice desfășurate atât în comunitățile de peste hotare, cât și în Republica Moldova, contribuind la păstrarea limbii, culturii și identității naționale.

7. Prezentul Program are următoarele obiective specifice:

7.1. facilitarea procesului de predare a limbii române în diasporă și desfășurarea activităților cultural-educaționale în cadrul asociațiilor și centrelor educaționale din diasporă;

7.2. crearea și susținerea mecanismelor de colaborare a comunităților diasporei, în vederea consolidării acestora și a implementării activităților comune;

7.3. consolidarea legăturii dintre Republica Moldova și asociații/centre educaționale din diasporă, prin stimularea participării diasporei la proiecte desfășurate în țară, în parteneriat cu organizații necomerciale înregistrate oficial în Republica Moldova.

III. DOMENII ELIGIBILE ALE PROGRAMULUI

8. Domeniile eligibile pentru finanțarea activităților din prezentul Program sunt următoarele:

8.1. educația – sprijinirea procesului de studiere a limbii române, ateliere educaționale și activități pentru copii, în scopul cunoașterii Republicii Moldova și al reprezentării țării de origine peste hotare;

8.2. cultura și patrimoniul cultural – implementarea activităților ce au drept scop păstrarea, promovarea și valorificarea tradițiilor, valorilor și imaginii Republicii Moldova în afara țării, care contribuie la crearea unui sentiment de identitate națională în rândul comunităților din diasporă, și la promovarea țării ca destinație turistică;

8.3. implicarea civică – susținerea activităților de colaborare a diasporei cu organizațiile necomerciale din Republica Moldova, pentru consolidarea coeziunii sociale și pentru implicarea în viața publică a Republicii Moldova.

IV. GRUPURILE-ȚINTĂ ALE PROGRAMULUI

9. Grupurile-țintă ale prezentului Program includ:

9.1. asociațiile și centrele educaționale din diasporă cu statut juridic, în conformitate cu legislația statului de destinație;

9.2. asociațiile și centrele educaționale din diasporă care nu dețin statut juridic în țara de destinație, în calitate de parteneri ai applicantului lider, în baza unui acord de parteneriat;

9.2. organizațiile necomerciale înregistrate oficial în Republica Moldova.

V. CRITERII DE ELIGIBILITATE

10. În cadrul prezentului Program pot fi susținute următoarele tipuri de proiecte:

10.1. proiecte depuse de către o asociație sau un centru educațional din diasporă, cu respectarea următoarelor condiții:

10.1.1. asociația/centrul educațional să fie înregistrat(ă) oficial în țara de destinație;

10.1.2. activitățile proiectului se realizează în afara țării;

10.1.3. activitățile propuse corespund scopului și obiectivelor Programului;

10.1.4. activitățile proiectului sunt în concordanță cu activitățile/acțiunile prevăzute în statutul applicantului;

10.1.5. implementarea proiectului să nu genereze conflicte de interese;

10.1.6. activitățile proiectului să nu urmărească obținerea oricărui profit;

10.1.7. proiectul să nu includă activități din următoarele domenii: intermediere financiară, asigurări, tranzacții imobiliare, consultanță juridică, jocuri de noroc și pariuri;

10.1.8. valoarea maximă a finanțării nerambursabile acordate per proiect este de până la 100 000 de lei moldovenești;

10.2. proiecte depuse în parteneriat de către două sau mai multe asociații sau centre educaționale din diasporă, cu respectarea următoarelor condiții:

10.2.1. proiectul va fi gestionat de către un applicant lider, înregistrat oficial în țara de destinație;

10.2.2. dosarul va fi însoțit de un acord de parteneriat, care va specifica mecanismele de cooperare dintre părți pentru implementarea proiectului, responsabilitățile, contribuțiile, termenele și modul de implementare a proiectului;

10.2.3. valoarea maximă a finanțării nerambursabile acordate per proiect este de până la 150 000 de lei moldovenești;

10.2.4. prevederile de la subpct. 10.1.2 – 10.1.7 se aplică în modul corespunzător și proiectelor depuse în parteneriat.

10.3. proiecte depuse în parteneriat de către o asociație sau un centru educațional din diasporă și o organizație necomercială înregistrată oficial în Republica Moldova, cu respectarea următoarelor condiții:

10.3.1. aplicantul lider este asociația/centrul educațional înregistrată oficial în țara de destinație;

10.3.2. activitățile proiectului se realizează atât în țară, cât și în afara țării;

10.3.3. dosarul va fi însoțit de un acord de parteneriat, care va specifica clar mecanismele de cooperare dintre părți pentru implementarea proiectului, responsabilitățile, contribuțiile, termenele și modul de implementare a proiectului;

10.3.4. valoarea maximă a finanțării nerambursabile acordate per proiect este de până la 150 000 de lei moldovenești;

10.3.5. prevederile de la subpct. 10.1.3 – 10.1.7 se aplică în modul corespunzător și pentru proiectele depuse în parteneriat cu o organizație necomercială înregistrată oficial în Republica Moldova.

VI. PROCEDURA DE DESFĂȘURARE A CONCURSULUI

11. Autoritatea finanțatoare stabilește anual procesul de organizare a concursului pentru acordarea finanțării nerambursabile, cu respectarea principiilor transparenței și tratamentului egal, conform următoarelor etape:

11.1. anunțarea/publicarea condițiilor de participare la concurs;

11.2. organizarea sesiunilor de informare privind condițiile de participare la concurs și perfectarea dosarului de solicitare a finanțării;

11.3. aplicarea la concurs (depunerea dosarului de solicitare a finanțării);

11.4. evaluarea și selectarea proiectelor;

11.5. comunicarea rezultatelor concursului aplicanților care au depus dosarul de solicitare a finanțării;

11.6. soluționarea contestațiilor posibile;

11.7. negocierea/încheierea contractelor de finanțare nerambursabilă;

11.8. publicarea rezultatelor concursului.

12. Anunțul și condițiile de desfășurare a concursului se publică pe site-ul web oficial al autorității finanțatoare cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul-limită pentru depunerea dosarelor.

13. Condițiile de depunere a cererii de finanțare:

13.1. aplicanții vor utiliza exclusiv formularele prevăzute în Ghidul de aplicare și de implementare a prezentului Program;

13.2. toate documentele aferente cererilor de finanțare vor fi completate în limba română;

13.3. bugetul proiectului se va estima în valută națională (lei moldovenești);

13.4. fiecare aplicant poate depune un singur proiect și poate beneficia de finanțare nerambursabilă o singură dată pe parcursul unei ediții a Programului;

13.5. dosarul de solicitare a finanțării nerambursabile se transmite în mod electronic la adresa de e-mail indicată în anunțul public.

14. Pentru înscrierea la concurs, aplicanții prezintă dosarele de solicitare a finanțării conform anunțului publicat.

15. Dosarele de solicitare a finanțării care nu au fost depuse în termenul stabilit conform anunțului nu vor fi înregistrate și evaluate.

16. Dosarul de solicitare a finanțării nerambursabile va conține următoarele documente:

16.1. cererea de finanțare;

16.2. planul de acțiuni al proiectului;

16.3. copia actului de identitate emis de către autoritățile Republicii Moldova;

16.4. Curriculum Vitae al applicantului;

16.5. portofoliul asociației din diasporă sau al centrului educațional;

16.6. portofoliul organizației necomerciale din Republica Moldova;

16.7. declarația pe propria răspundere privind întrunirea condițiilor de eligibilitate, completată și semnată de către aplicant sau de către persoana împuternicită de acesta;

16.8. acordul cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal, completat și semnat de către aplicant sau de către persoana împuternicită de acesta;

16.9. actul constitutiv, statutul sau actul de înregistrare, certificatul de înregistrare fiscală, precum și orice alte documente care atestă statutul juridic al asociației sau al centrului educațional, conform legislației statului de destinație, în copie și traduse în limba română;

16.10. acordul de parteneriat.

VII. PROCEDURA DE EVALUARE ȘI DE SELECTARE A PROIECTELOR

17. Finanțarea se atribuie exclusiv pe bază de concurs. Evaluarea, selectarea și aprobarea rezultatelor este pusă în sarcina Comisiei de evaluare și de selectare a proiectelor (în continuare – *Comisie*), instituită prin ordin al secretarului de stat al Guvernului pe o perioadă de un an.

18. Comisia este formată dintr-un număr impar de membri, dar nu mai puțin de cinci.

19. Atribuțiile de președinte al Comisiei sunt executate de către secretarul de stat al Guvernului, cele de secretar – de către șeful Biroului relații cu diaspora.

20. Președintele Comisiei convoacă ședințele și asigură desfășurarea corespunzătoare a procesului de evaluare, de selectare și de aprobare a dosarelor.

21. Secretarul Comisiei recepționează dosarele, convoacă membrii Comisiei, asigură transmiterea rezultatelor concursului și îndeplinește alte sarcini necesare pentru buna desfășurare a concursului.

22. Membrii Comisiei semnează declarații de confidențialitate, de imparțialitate și de neadmitere a conflictelor de interes, conform modelului din Ghidul de aplicare și implementare a Programului.

23. Activitatea în calitate de membru al Comisiei nu se remunerează.

24. Comisia examinează toate dosarele depuse conform condițiilor și termenelor indicate în anunțul de concurs publicat.

25. În cazul dosarului incomplet, applicantul va fi notificat pentru completarea acestora, având la dispoziție cinci zile de la data solicitării.

26. Propunerile de proiect sunt evaluate de către membrii Comisiei în baza următoarelor criterii:

26.1. experiența de implementare a proiectelor și sinergia dintre parteneri – 7 puncte;

26.2. corespunderea proiectului la nevoile comunității din diasporă și consolidarea legăturii cu Republica Moldova – 10 puncte;

26.3. consistența acțiunilor de promovare – 8 puncte;

26.4. impactul și numărul de beneficiari ai proiectului implementat, extinderea impactului geografic – 10 puncte;

26.5. bugetul este unul realist, în concordanță cu activitățile planificate – 5 puncte.

27. Algoritmul de calcul se stabilește prin cumularea punctajului obținut în urma evaluării dosarului pentru fiecare criteriu de evaluare.

28. Punctajul final al fiecărui proiect este reprezentat de media aritmetică a punctajelor acordate de către membrii Comisiei.

29. Rezultatele evaluării sunt consemnate într-un proces-verbal al Comisiei.

VIII. COMUNICAREA REZULTATELOR CONCURSULUI ȘI PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A CONTESTAȚIILOR

30. Biroul relații cu diaspora asigură comunicarea și publicarea pe pagina sa web oficială a rezultatelor concursului în termen de cinci zile lucrătoare de la data aprobării listei proiectelor câștigătoare.

31. Biroul relații cu diaspora comunică rezultatele concursului de selectare, prin mijloace electronice, tuturor aplicanților.

32. Aplicații ale căror proiecte nu sunt acceptate pentru finanțare sunt informați despre cauzele respingerii proiectelor depuse.

33. Aplicații care au depus dosarele de solicitare a finanțării, iar proiectele acestora nu au fost selectate pentru finanțare, au dreptul să formuleze contestații timp de 10 zile de la data publicării rezultatelor finale ale concursului de selectare.

34. Contestația este trimisă pentru examinare Biroului relații cu diaspora. Termenul de soluționare a contestațiilor este de 10 zile de la expirarea termenului de depunere a acestora.

IX. PROCEDURA DE ÎNCHEIERE A CONTRACTELOR DE FINANȚARE NERAMBURSABILĂ

35. Finanțarea proiectelor se efectuează în baza unui contract de finanțare nerambursabilă, semnat de către Cancelaria de Stat și beneficiar (reprezentantul sau persoana împuternicită de către acesta al/a asociației/centrului educațional înregistrat oficial în țara de destinație) până la demararea activităților. Procedura de semnare a contractelor se va realiza utilizând inclusiv semnătura electronică a beneficiarului sau a persoanei împuternicite de acesta.

36. Contractul de finanțare nerambursabilă conține clauze cu privire la sumele aprobate spre finanțare, termenele de valorificare a susținerii financiare, obligațiile părților, tranșele de debursare a resurselor finanțare și consecințele neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligațiilor contractuale.

37. În cazuri temeinic justificate (boală, imposibilitate de deplasare, distanță mare etc.), contractul poate fi semnat de către reprezentantul împuternicit al beneficiarului, în baza unei procuri eliberate și autentificate la

reprezentanța diplomatică a Republicii Moldova din statul de destinație, prezentată în original finanțatorului până la semnarea contractului.

38. Finanțarea va fi transferată în două tranșe, prin virament bancar, într-un cont deschis în Republica Moldova pe numele beneficiarului sau al persoanei împuternicite de acesta:

38.1. prima tranșă, în valoare de 70% din suma totală, va fi transferată după semnarea contractului și reprezintă un avans pentru implementarea activităților;

38.2. a doua tranșă, în valoare de 30%, se va acorda după aprobarea raportului final de către Biroul relații cu diaspora și a documentelor justificative aferente cheltuielilor efectuate în cadrul proiectului.

39. Din bugetul anual aprobat pentru prezentul Program, cel puțin 25% din totalul fondurilor vor fi destinate proiectelor depuse de către centrele educaționale din diasporă.

40. Finanțarea nerambursabilă acordată nu poate fi utilizată pentru activități generatoare de profit. Este permisă perceperea unei taxe de participare sau vânzarea biletelor doar în scopul acoperirii parțiale a cheltuielilor eligibile ale evenimentului, fără a depăși cheltuielile eligibile ale proiectului. Eventualul excedent financiar nu poate fi distribuit și va fi reinvestit exclusiv în scopuri nepatrimoniale, în conformitate cu obiectivele proiectului.

41. În cazul rezoluționării contractului de finanțare nerambursabilă, ca urmare a neîndeplinirii clauzelor contractuale, beneficiarul este obligat, în termen de 15 zile, să returneze Cancelariei de Stat mijloacele financiare primite.

X. MONITORIZAREA, EVALUAREA ȘI RAPORTAREA

42. Biroul relații cu diaspora verifică respectarea clauzelor contractuale și derularea proiectelor atât în perioada implementării contractului de finanțare nerambursabilă, cât și ulterior validării raportului final.

43. Modul de utilizare a mijloacelor financiare primite în baza contractului de finanțare nerambursabilă este supus controlului din partea Biroului relații cu diaspora, precum și a altor instituții relevante, în conformitate cu prevederile legale.

44. Beneficiarul are următoarele obligații:

44.1. să realizeze activitățile proiectului calitativ, cu respectarea termenelor și a activităților asumate prin contract;

44.2. să utilizeze fondurile primite conform destinației, cu respectarea reglementărilor legale și a contractului de finanțare;

44.3. să prezinte raportul final Biroului relații cu diaspora însoțit de copii ale documentelor justificative privind cheltuielile efectuate;

44.4. să asigure vizibilitatea proiectelor, utilizând paginile web oficiale, emisiunile radio și TV, prezentările publice și alte instrumente disponibile, în conformitate cu legislația și indicând sursa de finanțare;

44.5. să informeze și să invite reprezentanții la evenimentele organizate în cadrul proiectului.

45. Biroul relații cu diaspora evaluează anual eficiența prezentului Program, prin aplicarea unui chestionar adresat beneficiarilor, care va include:

45.1. evaluarea experienței generale de participare la Program;

45.2. identificarea principalelor provocări și soluții;

45.3. estimarea impactului asupra comunităților din diasporă;

45.4. propuneri de îmbunătățire;

45.5. intenția de participare la edițiile viitoare ale Programului.

46. Biroul relații cu diaspora întocmește Raportul anual de implementare a prezentului Program, care include:

46.1. numărul total al proiectelor implementate;

46.2. numărul beneficiarilor direcți și indirecti din cadrul comunității de moldoveni de peste hotare;

46.3. suma totală a finanțării nerambursabile alocată în cadrul Programului;

46.4. numărul de parteneriate create;

46.5. nivelul de satisfacție al beneficiarilor în raport cu colaborarea și rezultatele obținute;

46.6. gradul de sustenabilitate a activităților implementate;

46.7. percepția beneficiarilor asupra impactului programului.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea Programului de susținere
a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei
(Diaspora Engagement Hub - DEH) pentru anii 2026-2028”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea Programului de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub - DEH) pentru anii 2026-2028 elaborat de către Biroul relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de Stat.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea prezentului proiect de hotărâre este fundamentată pe prevederile Programului național „Diaspora” pentru anii 2024–2028, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1032/2023.

În mod particular, proiectul urmărește realizarea Obiectivului specific 1 al Programului național – „Susținerea implicării diasporei în păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității culturale și lingvistice a Republicii Moldova”

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Diaspora reprezintă un capital uman valoros, cu abilități, cunoștințe și resurse financiare care pot stimula dezvoltarea Republicii Moldova. Valorificarea resurselor umane, intelectuale și financiare din diasporă poate crea parteneriate și oportunități importante pentru stat, cât și pentru moldovenii plecați peste hotarele țării. Interesul diasporei pentru a contribui la evoluția proceselor economice și sociale din Republica Moldova trebuie să includă implicarea și angajarea acestora în diverse acțiuni, proiecte, inițiative, consultări și stabilirea unor canale de comunicare eficiente.

De-a lungul anilor, diaspora a dezvoltat un ecosistem asociativ activ, implicat în organizarea de activități culturale, educaționale și civice. Totodată, centrele educaționale de predare a limbii române și asociațiile culturale din diaspora joacă un rol esențial în păstrarea identității naționale. Cu toate acestea, aceste structuri funcționează în mare parte pe bază de voluntariat, cu resurse financiare și logistice limitate, iar sprijinul din partea statului este insuficient.

Programul Diaspora Engagement Hub (DEH) reprezintă un program de granturi tematice de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei, lansat în 2016 cu suportul partenerilor de dezvoltare Organizația Internațională pentru Migrație și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare. În cadrul Programului până la moment au fost finanțate peste 170 proiecte implementate de către reprezentanții diasporei.

Astfel, sustenabilitatea Programului a fost asigurată după încheierea perioadei de suport din sursele externe, iar începând cu anul 2022, Programul este finanțat doar din sursele bugetului de stat.

În anul 2022 au fost extinse domeniile de aplicare pentru susținerea activităților culturale și educaționale ale asociațiilor diasporale și centrelor educaționale de studiere a limbii române, implementate peste hotare, inclusiv dotarea centrelor educaționale de studiere a limbii române peste hotare cu materiale didactice și suport tehnic, ce pot contribui la desfășurarea activităților; consolidarea capacităților asociațiilor diasporei, grupurilor de inițiativă și centrelor Educaționale; desfășurarea evenimentelor culturale, de promovare a imaginii Republicii Moldova peste hotare.

Datele denotă interes în creștere față de Program din partea diasporei. Astfel în 2022 au fost susținute 6 proiecte, în 2023 - 14 proiecte, în 2024 - 13 proiecte, iar în 2025 vor fi implementate 36 proiecte. Activitățile au un impact considerabil. Ediția din anul 2024 a avut circa 10 mii beneficiari direcți și indirecti, conaționali de peste hotare.

Se consideră necesară instituționalizarea Programului.

Totuși până la moment nu există cadru legal specific care să reglementeze susținerea inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei, inclusiv procedura de aplicare, selectare, evaluare, finanțare și monitorizare a proiectelor depuse în cadrul Programului.

Adoptarea prezentului proiect de hotărâre urmărește instituirea unui cadru normativ coerent, transparent și sustenabil, care să valorifice pe deplin potențialul diasporei și să faciliteze o implicare activă și structurată a acesteia în viața socială și culturală a țării.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub – DEH) pentru anii 2026-2028 este destinat cetățenilor originari din Republica Moldova aflați peste hotare, reprezentanți ai asociațiilor din diasporă, grupurilor de inițiativă, centrelor educaționale.

Programul susține implicarea și angajarea diasporei în diverse acțiuni, proiecte, inițiative care sunt desfășurate în afara țării cât și în țară.

Programul introduce un mecanism guvernamental structurat de sprijin pentru inițiativele educaționale și culturale ale diasporei moldovenești, în vederea consolidării legăturilor dintre stat și cetățenii săi stabiliți peste hotare.

Prezenta hotărâre stabilește scopul, obiective, domeniile eligibile, procedura de aplicare, criteriile de evaluare și selectare, finanțarea, implementare și monitorizare a Programului.

Scopul Programului este de a încuraja implicarea activă a cetățenilor moldoveni din diaspora, prin sprijinirea inițiativelor educaționale, culturale și civice desfășurate în comunitățile de peste hotare, cât și în Republica Moldova, contribuind la păstrarea limbii, culturii și identității naționale.

Programul are următoarele 3 obiective specifice:

1. Facilitarea procesului de predare a limbii române în diasporă și desfășurarea activităților cultural-educative în cadrul asociațiilor și centrelor educaționale din diasporă;
2. Crearea și susținerea mecanismelor de colaborare a comunităților diasporei, în vederea consolidării acestora și implementării activităților comune;
3. Consolidarea legăturii dintre Republica Moldova și asociații / centre educaționale din diasporă, prin stimularea participării diasporei la proiecte desfășurate în Republica Moldova, în parteneriat cu organizații necomerciale înregistrate oficial în Republica Moldova.

Grupurile țintă ale Programului sunt:

- asociații și centre educaționale din diasporă cu statut juridic în conformitate cu legislația statului de reședință;
- organizații necomerciale înregistrate oficial în Republica Moldova.

Domenii eligibile pentru finanțare:

1. Educație – sprijinirea procesului de studiere a limbii române, ateliere educaționale și activități pentru copii în scopul cunoașterii Republicii Moldova și reprezentării țării de origine peste hotare;
2. Cultură și patrimoniu cultural – implementarea activităților ce au drept scop păstrarea, promovarea și valorificarea tradițiilor, valorilor și imaginii Republicii Moldova în afara țării, care contribuie la crearea unui sentiment de identitate națională în rândul comunităților din diaspora și la promovarea țării ca destinație turistică.
3. Implicare civică - susținerea activităților de colaborare a diasporei cu organizații necomerciale din Republica Moldova pentru consolidarea coeziunii sociale și implicarea în viața publică a Republicii Moldova.

Menționăm că prin această hotărâre se extinde posibilitatea de a realiza proiecte și în țară asociațiile diasporale/centrele educaționale aplicând în parteneriat cu organizații necomerciale înregistrate oficial în Republica Moldova.

Proiectul reglementează suma finanțării nerambursabile: pentru proiecte depuse de către o asociație sau centru educațional din diasporă valoarea maximă a finanțării nerambursabile acordate per proiect este de până la 100.000 iar pentru proiectele depuse în parteneriat de către două sau mai multe asociații/centre educaționale din diasporă sau organizație necomercială din RM până la 150.000 lei.

La fel se precizează modalitatea de evaluare și selectare a dosarelor de participare, criteriile de evaluare și selecție și modul de publicare a rezultatelor concursului.

Se specifică clar și modalitatea de finanțare a proiectelor care se efectuează prin 2 tranșe: prima tranșă, în valoare de 70% din suma totală, va fi transferată după semnarea contractului și reprezintă un avans pentru implementarea activităților iar a doua tranșă, în valoare de 30%, se va acorda după aprobarea raportului final de către Biroul relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de Stat și a documentelor justificative aferente cheltuielilor efectuate în cadrul proiectului.

Sunt stabilite regulile de implementare de care trebuie să țină cont beneficiarii cât și monitorizarea și raportarea rezultatelor implementării proiectelor. Biroul relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de Stat va monitoriza implementarea proiectelor și va evalua eficiența programului anual, prin chestionare și rapoarte.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate opțiuni alternative viabile, întrucât Programul Diaspora Engagement Hub se bazează pe un model de finanțare și colaborare deja testat începând cu anul 2016. Necesitatea actuală este de a institui un cadru normativ clar, transparent și previzibil pentru un mecanism existent, nu de a concepe o abordare complet nouă.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Dispozițiile proiectului nu urmăresc stabilirea și realizarea acțiunilor de reformă structurală sau instituțională. Măsurile propuse se încadrează în funcțiile și competențele deja existente ale Biroului relații cu diaspora al Cancelariei de Stat.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului de hotărâre se va realiza în limitele alocațiilor bugetare anuale prevăzute Cancelariei de Stat, la Subprogramul 2403 „Susținerea diasporei”.

Menționăm că în anul 2023 au fost executate cheltuieli în sumă de 1 779,3 mii lei și în anul 2024 - 1 176,6 mii lei.

În conformitate cu Legea bugetului de stat pentru anul 2025 nr.310/2024, în bugetul Cancelariei de Stat la subprogramul 2403 „Susținerea diasporei” pentru implementarea Programului DEH au fost planificate mijloace financiare în sumă de 1 700,0 mii lei, ulterior în cadrul rectificării bugetului de stat alocațiile au fost majorate la suma de 3 971,4 mii lei.

Suma granturilor din cadrul programului este de cel mult 150 000 lei per proiect.

Menționăm că la edițiile 2022 - 2024 asociațiile din diasporă sau centrele educaționale aplicau individual la Program, suma granturilor fiind de până la 100 000 lei.

În scopul creării și susținerii mecanismelor de colaborare a comunităților diasporei Republicii Moldova, în vederea consolidării acestora și implementării activităților comune, la ediția din 2025 a oferit posibilitatea de a aplica în parteneriat cu altă asociație sau centru educațional. Aceste proiecte includ mai multă activități și persoane. Pentru aceste proiecte depuse în parteneriat suma granturilor este de până la 150 000 lei.

Interesul sporit a reprezentanților asociațiilor diasporale și centrelor educaționale de a implementa proiecte ce țin de transmiterea educației culturale și educaționale a țării de origine tinerii generații născută în afara țării, impune sprijinul mai mare din partea Guvernului pentru susținerea mai multor asociații și centre educaționale.

Pentru implementarea Programului DEH limita de cheltuieli pentru anii 2026-2028 constituie suma de 1 700,0 mii lei anual, ceea ce este la nivelul alocațiilor aprobate în anul 2025.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea dispozițiilor proiectului nu va avea un asemenea impact

4.4. Impactul social

Implementarea Programului de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub - DEH) pentru anii 2026-2028 va genera o serie de efecte sociale pozitive, atât asupra cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotare, cât și în interiorul țării.

1. Consolidarea identității culturale și lingvistice a diasporei lingvistice în rândul noilor generații, prin proiecte conectate la realitățile Republicii Moldova;

Sprijinirea activităților educaționale și culturale contribuie la menținerea cunoașterii limbii române, a valorilor naționale și a tradițiilor în rândul noii generații din diasporă.

Încurajarea formării de noi centre educaționale și culturale va întări apartenența identitară a comunităților moldovenești din străinătate.

2. Creșterea coeziunii sociale în diaspora

Programul favorizează dezvoltarea mediului asociativ, stimulând colaborarea și schimbul de bune practici între asociațiile din diasporă și centrele educaționale.

Activitățile comune și proiectele în parteneriat vor contribui la construirea unui sentiment de solidaritate și sprijin reciproc în rândul diasporei.

3. Reapropierea cetățenilor din diasporă de Republica Moldova

Prin promovarea valorilor culturale, a limbii române, programul reduce distanța dintre diaspora și statul de origine.

4. Acces îmbunătățit la educație și cultură pentru copiii și tinerii din diaspora

5. Promovarea imaginii Republicii Moldova peste hotare.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Impactul asupra datelor cu caracter personal este minim, deoarece Biroul relații cu diaspora garantează protecția datelor. Prelucrarea acestora se va realiza în conformitate cu reglementările legale în vigoare, fără a introduce categorii noi de date sau restricții suplimentare.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu generează favoritism sau discriminare în funcție de gen, deoarece prevederile sale se aplică în mod egal tuturor cetățenilor noștri din țară și de peste hotare.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu presupune un impact negativ semnificativ asupra mediului înconjurător. Programul nu este orientat direct spre domeniul protecției mediului, însă, prin natura activităților finanțate – preponderent educaționale, culturale și de consolidare comunitară – nu se anticipează un impact negativ asupra mediului înconjurător. Proiectele sprijinite nu implică activități poluante, utilizarea intensivă a resurselor naturale sau intervenții asupra ecosistemelor.

În același timp, Programul creează oportunități pentru integrarea unei componente de conștientizare și responsabilitate ecologică. Biroul relații cu diaspora poate încuraja, acolo unde este relevant, proiecte care promovează practici durabile și protecția mediului, inclusiv prin educație ecologică, prevenirea risipei, managementul responsabil al deșeurilor sau inițiative comunitare de stopare a defrișărilor ilegale. Programul se axează pe finanțarea de proiecte educaționale, culturale și de consolidare comunitară, care, prin natura lor, nu implică activități poluante, utilizarea intensivă a resurselor naturale ș.a.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Implementarea Programului Diaspora Engagement Hub (DEH) are potențialul de a genera o serie de efecte indirecte, dar relevante din punct de vedere strategic:

- Crearea unui cadru de colaborare durabilă între stat și diaspora, cu beneficii pe termen lung pentru dezvoltarea politicilor publice în domenii precum educația, cultura, integrarea socială și participarea civică;
- Consolidarea diplomației culturale prin promovarea valorilor și identității naționale în comunitățile moldovenești din străinătate;
- Stimularea reintegrării voluntare sau a implicării temporare a diasporei în viața socială și economică a Republicii Moldova, inclusiv prin crearea de rețele profesionale, mentorat și schimb de bune practici;
- Adaptabilitate și potențial de extindere: programul poate fi extins în viitor pentru a include alte dimensiuni, cum ar fi inovarea socială, antreprenoriatul diasporic sau educația digitală, în funcție de prioritățile naționale și de dinamica diasporei.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, a fost publicat anunțul privind inițierea elaborării proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea și implementarea Programului Diaspora Engagement Hub (DEH) plasat pe 30 ianuarie pe particip.gov.md.

linkul: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13874

Proiectul Hotărârii de Guvern a fost elaborat în conformitate cu prevederile stabilite în Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și urmează să fie plasat pe site-ul Biroului relații cu diaspora și platforma www.particip.gov.md pentru a fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu prevederile art. 9 al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul Hotărârii Guvernului fost avizat de către Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Culturii, Ministerul Educației și Cercetării.

Deoarece după avizare în proiect au fost operate modificări și completări a fost avizat repetat dec către instituțiile enumerate mai sus.

Conform procedurii, proiectul a fost supus expertizei anticorupție și expertizei juridice.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se încadrează în sistemul actelor normative. Adoptarea proiectului nu va implica aprobarea, modificarea sau abrogarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului Biroul relații cu diaspora al Cancelariei de Stat va coordona procesul de organizare a activităților destinate diasporei. Instituția responsabilă dispune de resurse umane și competențe necesare, iar resursele financiare vor fi alocate în baza normativelor stabilite.

SINTEZA
la proiectul Hotărârii Guvernului
cu privire la aprobarea Programului de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei
(Diaspora Engagement Hub - DEH) pentru anii 2026-2028

Conținutul articolelor/punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică				
Cultură – implementarea activităților ce au drept scop păstrarea, promovarea și valorificarea, tradițiilor, valorilor și imaginii Republicii Moldova în afara țării, care contribuie la crearea unui sentiment de identitate națională în rândul comunităților din diaspora	Ministerul Culturii	Pct.12 subpct.12.2	La pct. 12 subpct. 12.2. din proiectul menționat supra, după cuvântul „diaspora” se va completa cu textul „și la promovarea țării ca destinație turistică”	Se acceptă Pct. 7.2 a fost completat
	Ministerul Afacerilor Externe		Lipsa de obiecții și propuneri	
	Ministerul Educației și Cercetării		Lipsa de obiecții și propuneri	
Cu privire la aprobarea Programului de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub - DEH)	Ministerul Finanțelor	Titlul proiectului pct.1 pct.2	În denumirea actului normativ și la pct. 1 și 2 de completat cu perioada (anii) de implementare a Programului, reieșind din prevederile hotărârii Guvernului nr.1032/2023 cu privire la aprobarea Programului național ”Diaspora” pentru anii 2024-2028”.	Se acceptă

Finanțarea Programului de susținere a inițiativelor și proiectelor pentru implicarea diasporei (Diaspora Engagement Hub - DEH) se va efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate anual pentru Cancelaria de Stat și din alte surse conform legislației.		Pct.2	La pct. 2 după cuvintele „limitele alocațiilor” se propune de completat cu cuvântul „bugetare”	Se acceptă
finanțare – alocație financiară din bugetul de stat pentru beneficiarul de grant nerambursabil, în vederea acoperirii integrale sau parțiale a cheltuielilor destinate implementării proiectului în cadrul programului.		Compartimentul I „Dispoziții generale”	La compartimentul I „Dispoziții generale”, la noțiunea „finanțare”, textul „alocație financiară din bugetul de stat” se propune de substituit cu textul „alocarea mijloacelor financiare în cadrul Programului”.	Se acceptă A fost dată definiția „finanțare nerambursabilă” reieșind din prevederile HG 656/2002
Compartimentul IV. „Domenii eligibile ale programului”		Compartimentul IV „Domenii eligibile ale programului”	Compartimentul IV „Domenii eligibile ale programului”, se propune de completat cu specificarea cheltuielilor eligibile care pot fi finanțate din contul grantului.	Se acceptă parțial. Conform pcr.4 din proiectul hotărârii Guvernului, BRD va elabora Ghidul de aplicare și implementare a Programului, aprobat anual prin ordin al Cancelariei de Stat. În Ghid vor fi detaliate cheltuielile eligibile și cele neeligibile, respectiv și documentele financiare justificative ce confirmă cheltuielile efectuate. În Ghid la fel vor fi incluse și documentele anexe la dosar. Una din anexele la dosar este declarația pe propria răspundere privind întrunirea condițiilor de

			Suplimentar se propune de completat compartimentul dat cu un punct nou care ar prevedea posibilitatea finanțării proiectului doar dintr-un singur buget și în cadrul doar a unui program/proiect guvernamental sau local.	eligibilitate care include și sugestia propusă: nu beneficiază de finanțare publică nerambursabilă din partea altor entități/autorități din Republica Moldova, pentru activitățile propuse.
Compartimentul VI „Evaluarea și selectarea dosarelor de participare la program”		Pct.24	La compartimentul VI „Evaluarea și selectarea dosarelor de participare la program”, la pct. 24 se propune de completat la final cu următorul text: „Activitatea în calitate de membru al Comisiei nu se remunerează”. La pct. 26 urmează a fi adusă claritate referitor la modul de acordare a punctajului la evaluarea și selectarea dosarelor de participare la program. Prin urmare, pentru transparență, punctul dat urmează a fi completat cu criterii de evaluare și de atribuire a punctajului.	Se acceptă Cap. VII a fost completat cu pct.22 Cap. VII a fost completat cu pct.25 - criterii de evaluare și punctajul per criteriu.
Compartimentul VII „Implementarea Programului” 34.2 să asigure evidența și să utilizeze conform prevederilor legale mijloacele financiare alocate; 34.3 să prezinte Raportul final Cancelariei de Stat (Biroul Relații cu		Pct. 34.2 Pct. 34.3	La compartimentul VII „Implementarea Programului”, la pct. 34.2 și pct. 34.3 cuvântul „alocate” de substituit cu cuvântul „primite”.	Se acceptă În pct.42 și 43.2 s-a substituit

Diaspora) privind utilizarea mijloacelor primite, cu anexarea, în copie, a documentelor financiare confirmative;				
Compartimentul VIII „Susținerea financiară a programului” pct. 36 „Programul va fi susținut financiar din contul și în limitele alocațiilor aprobate anual pentru Cancelaria de Stat și din alte surse, conform legislației.” Pct.40 „Finanțarea nerambursabilă acordată nu poate fi utilizată pentru activități generatoare de profit. Cu toate acestea, este permisă organizarea de activități pentru care se percepe o taxă de participare sau se vând bilete, cu condiția ca sumele obținute să fie utilizate exclusiv pentru acoperirea parțială a costurilor evenimentului respectiv, fără a depăși cheltuielile eligibile ale proiectului. Eventualul excedent financiar nu poate fi distribuit și va fi reinvestit în scopurile nepatrimoniale ale organizației.”		Pct.37	La compartimentul VIII „Susținerea financiară a programului”, la pct. 36 după cuvintele „limitele alocațiilor” se propune de completat cu cuvântul „bugetare”. La pct.40, în ultima propoziție, sintagma „ale organizației” de substituit cu sintagma „ale proiectului”. La pct.37 autorul propune stabilirea plafonului grantului în valoare de 150,0 mii lei, fără argumentarea acestei propuneri în nota de fundamentare. Potrivit raportului privind executarea bugetului Cancelariei de Stat pentru anii 2023 și 2024 valoarea maximă a unui grant a constituit 100,0 mii lei. Respectiv, se propune reconsiderarea plafonului grantului și/sau detalierea subiectului dat la compartimentul 4.2 al notei de fundamentare. Suplimentar la pct.37 se propune indicarea expresă că valoarea grantului nu poate depăși 70% din costul proiectului.	Proiectul hotărârii Guvernului a suferit modificări și completări și propunerile indicate nu se regăsesc în textul nou. Nota informativă a fost completată cu argumentarea sumei grantului de până la 150 000 lei pentru proiectele depuse în parteneriat. Nu se acceptă Prevederile pct.38 se referă la modalitatea de transfer a sumei grantului care se efectuează în 2 tranșe: 1 tranșă 70% din valoarea grantului se efectuează după semnarea contractului de grant și reprezintă un avans; a 2 tranșă se efectuează după aprobarea de către Cancelaria de Stat a raportului final și a documentelor justificative privind cheltuielile suportate pentru activitățile proiectului

			Pe tot parcursul textului Programului, cuvintele „grant nerambursabil” se propune de substituit cu cuvântul ”grant”, ținând cont că noțiunea de grant reprezintă resurse financiare nerambursabile, oferite pentru sprijinirea diverselor proiecte.	Se acceptă A fost modificat pe tot parcursul textului cu expresia „finanțare nerambursabilă”
Avizare repetată				
	Ministerul Culturii		Lipsa de obiecții și propuneri	
	Ministerul Afacerilor Externe		Lipsa de obiecții și propuneri	
	Ministerul Educației și Cercetării		Lipsa de obiecții și propuneri	
	Ministerul Finanțelor	Pct. 34	Potrivit sintezei obiecțiilor și propunerilor la proiectul hotărârii, autorul indică că nu se acceptă la pct.37 (în varianta actuală pct. 34) propunerea Ministerului Finanțelor privind indicarea expresă că valoarea grantului nu poate depăși 70% din costul proiectului. Argumentele invocate pentru neacceptarea propunerii de limitare a cotei procentuale a grantului nu sunt relevante, or Ministerul Finanțelor nu a obiectat modalitatea de transfer a acestuia. În acest sens, din considerente de aplicare fără echivoc a prevederilor	Nu se acceptă Programul nu prevede contribuția proprie a beneficiarului. Valoarea grantului se achită 100% în 2 tranșe. Plafonul grantului se acordă conform prevederilor pct.9 (în redacția actuală).

			proiectului, transparență în aplicare, dar și motivare în participarea comunității la implementarea proiectelor reiterăm necesitatea ajustării pct.34 prin prisma celor relatate.	
		Pct.38 și 39	Suplimentar, menționăm că pct.38 și 39 urmează a fi redactate în vederea excluderii ambiguității privind finanțarea nerambursabilă și a contribuției beneficiarului. Astfel, avansul (prima tranșă) pentru implementarea acțiunilor în valoare de 70% din costul proiectului să includă și grantul și contribuția beneficiarului, dar diferența de 30% (a doua tranșă) va reprezenta finanțarea nerambursabilă după aprobarea raportului final de către Cancelaria de Stat.	Se acceptă parțial Suplimentar a fost redactat pct.37
Nota informativă				
			La punctul 3.1 autorul stabilește „că pentru proiectele depuse individual de către o asociație diasporală sau centru educațional suma grantului va fi de până la 100 000 lei, iar pentru proiectele depuse în parteneriat până la 150 000 lei”, însă proiectul de hotărâre nu reflectă aceste prevederi. Prin urmare, pentru transparență, proiectul de hotărâre	Se acceptă A fost completat pct.9.1 specificând că pentru proiecte depuse de către o asociație sau centru educațional din diasporă valoarea maximă a finanțării nerambursabile acordate per proiect este de până la 100.000 iar pentru proiectele depuse în parteneriat de către două sau mai multe asociații/centre educaționale din diasporă sau organizație

			urmează a fi completat în acest sens.	necomercială din RM până la 150.000 lei (pct 9.2 și 9.3)
			La punctul 4.2 privind impactul financiar și argumentarea costurilor estimative, ultima propoziție urmează a fi expusă în următoarea redacție: ”Pentru implementarea Programului DEH limita de cheltuieli pentru anii 2026-2028 constituie suma de 1 700,0 mii lei anual, ceea ce este la nivelul alocațiilor aprobate în anul 2025”.	Se acceptă
În temeiul art.5 lit.a) și art.6 lit.h) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.252, art. 412), cu modificările ulterioare,	Ministerul Justiției	Clauza de adoptare a proiectului	Se consideră necesară revizuirea clauzei de adoptare a proiectului, în sensul indicării explicite a Legii bugetului de stat pentru anul 2025 nr. 310/2024, care constituie temeiul alocării resurselor financiare necesare implementării Programului. În ceea ce privește trimiterile la art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, acestea ar urma să fie excluse, întrucât nu oferă un temei juridic specific pentru adoptarea actului normativ. Or, precizăm că temeiul legal indicat trebuie să fie clar, precis și accesibil, pentru a permite aplicarea normei în mod corespunzător într-o situație concretă.	Se acceptă

15. Dosarul de solicitare a finanțării nerambursabile va conține următoarele documente: 15.1 Cererea de finanțare; 15.2 Planul de acțiuni al proiectului; 15.3 Copii ale actelor de identitate (buletin sau pașaport); 15.4 Curriculum Vitae (CV) aplicantului; 15.5 CV-ul asociației din diaspora sau a centrului educațional; 15.6 CV-ul organizației necomerciale din Republica Moldova; 15.7 Declarația pe propria răspundere privind întrunirea condițiilor de eligibilitate completată și semnată de către aplicant sau de persoana împuternicită de acesta; 15.8 Acordul cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal completată și semnată de către aplicant sau de persoana împuternicită de acesta; 15.9 Actul constitutiv, statutul sau actul de înregistrare, certificatul de înregistrare fiscală, precum și orice alte documente care atestă statutul juridic al asociației sau centrului educațional, conform legislației statului de reședință (copie și traduse în limba română); 15.10 Acord de parteneriat (pentru proiectele depuse în parteneriat).		pct.15 sub.15.4-15.6	La sbp. 15. și 15.6. din lista documentelor solicitate pentru dosarul de finanțare, se utilizează termenul „Curriculum Vitae (CV)” în legătură cu persoane juridice, respectiv asociații din diaspora, centre educaționale și organizații necomerciale din Republica Moldova. Menționăm că, potrivit uzanțelor noțiunea de „Curriculum Vitae” este aplicabilă persoanelor fizice, reprezentând prezentarea sintetică a parcursului profesional, a studiilor și a competențelor acestora. În cazul persoanelor juridice, informațiile relevante despre activitatea, experiența, structura și realizările entității se prezintă printr-un document distinct, consacrat sub denumiri precum „Profilul organizației”, „Portofoliul organizației”. Astfel, propunem să se revadă respectivele prevederi.	Se acceptă A fost introdusă prevederea „portofoliul organizației
24. În cazul dosarelor incomplete, aplicantul va fi notificat pentru completarea acestora, având la			La pct. 24 se va exclude cuvântul „calendaristice” ca fiind inutil, aceasta reprezentând regula	Se acceptă

dispoziție 5 zile calendaristice de la data solicitării.			generală de calculare a termenului. În actele normative se specifică tipul perioadei doar în cazul în care termenul în care urmează a fi îndeplinite anumite acțiuni se calculează diferit decât cel general (de exemplu, zile lucrătoare). În caz contrar, se creează incertitudine în privința celorlalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice (a se vedea pct. 11, 33).	
Anexa la HG nr ____din ____2025			Parafa de aprobare se va indica după cum urmează „Aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. ____/2025”.	Se acceptă
			La sbp. 8.2. grupul-țintă include asociații și centre educaționale din diasporă neînregistrate oficial în țara de reședință. În raport cu această prevedere, semnalăm că la sbp. 9.1. se precizează că pot fi susținute doar proiectele depuse de către asociații sau centre educaționale înregistrate oficial în țara de destinație. De asemenea, la sbp. 9.2. se prevede că pot fi susținute proiectele depuse în parteneriat de către două sau mai multe asociații sau centre educaționale din diasporă, cu condiția ca aplicantul lider să fie înregistrat oficial în statul gazdă, iar la punctul 9.3. se precizează că	Se acceptă parțial sbp. 8.2 a fost redactat

			pot fi susținute proiecte depuse în parteneriat de către o asociație sau un centru educațional din diasporă și o organizație necomercială înregistrată oficial în Republica Moldova, cu condiția ca aplicantul lider (asociația/centrul educațional) să fie înregistrat oficial în țara de destinație. Prin urmare, atât în cazul aplicanților individuali prevăzuți la sbp. 9.1. cât și în cazul parteneriatelor menționate la sbp. 9.2. și 9.3. se impune obligativitatea ca cel puțin organizația aplicantă (lider) să fie înregistrată oficial în țara de destinație. În acest context, se recomandă revizuirea prevederii de la subpunctul 8.2, astfel încât grupul-țintă să fie corelat cu criteriile de eligibilitate prevăzute în Capit. V, pentru a asigura coerența actului normativ și aplicarea sa unitară în practică. Nu este oportun ca în grupul-țintă să fie incluse organizațiile neînregistrate oficial, deoarece acestea nu dețin personalitate juridică recunoscută și, prin urmare, nu pot beneficia din punct de vedere juridic de prevederile Programului.	
--	--	--	--	--

24. În cazul dosarelor incomplete, aplicantul va fi notificat pentru completarea acestora, având la dispoziție 5 zile calendaristice de la data solicitării.		Pct.24	La pct. 24 se va exclude cuvântul „calendaristice” ca fiind inutil, aceasta reprezentând regula generală de calculare a termenului. În actele normative se specifică tipul perioadei doar în cazul în care termenul în care urmează a fi îndeplinite anumite acțiuni se calculează diferit decât cel general (de exemplu, zile lucrătoare). În caz contrar, se creează incertitudine în privința celorlalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice (a se vedea pct. 11, 33).	Se acceptă
29. Cancelariei de Stat (Biroul relații cu diaspora) asigură comunicarea și publicarea pe pagina web oficială a rezultatelor concursului, în termen de cinci zile lucrătoare de la data aprobării listei proiectelor câștigătoare.		Pct. 29	La pct. 29, norma necesită revizuire, întrucât formularea „Cancelariei de Stat (Biroul relații cu diaspora) asigură” este gramatical incorectă și necesită corectare. Totodată, exprimarea „Cancelaria de Stat (Biroul relații cu diaspora)” lasă neprecizat cine poartă responsabilitatea efectivă, ceea ce poate genera interpretări neunitare. Aceeași observație este valabilă și pentru pct. 30.	Se acceptă Pe tot parcursul textului a fost modificată expresia „Biroul relații cu diasporei din cadrul Cancelariei de Stat”
34. Finanțarea proiectelor se efectuează în baza unui contract de finanțare nerambursabilă semnat de către Cancelaria de Stat și beneficiar (reprezentant sau persoana împuternicită de acesta al asociației/centrului educațional		Pct.34	La pct. 34 termenul „semnătura digitală” nu este conform Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, motiv pentru care se va revizui.	Se acceptă

înregistrat oficial în țara de destinație și care a depus dosarul la Program) până la demararea activităților. Procedura de semnare a contractelor se va realiza utilizând inclusiv semnătura digitală a beneficiarului sau persoanei împuternicite de acesta.				
36. În situații de forță majoră (boală, imposibilitatea de deplasare, distanță mare etc.), contractul poate fi semnat de reprezentantul împuternicit al beneficiarului, în baza unei procuri eliberate și autentificate la reprezentanța diplomatică a Republicii Moldova din statul de reședință, prezentată în original finanțatorului până la semnarea contractului.		Pct.36	La pct. 36 remarcăm că, cadrul normativ nu utilizează termenul „forță majoră”.	Se acceptă S-a folosit expresia „În cazuri temeinic justificate”
40. În cazul rezilierii contractului de finanțare nerambursabilă ca urmare a neîndeplinirii clauzelor contractuale, beneficiarul este obligat în termen de 15 zile să returneze Cancelariei de Stat mijloacele financiare primite.		Pct.40	La pct. 40 atragem atenția că, potrivit art. 1084 alin. (4) din Codul civil, tuturor tipurilor de contracte, indiferent de modul de executare ori durata în timp, se aplică rezoluțiunea, dar nu rezilierea.	Se acceptă S-a folosit expresia ”În cazul rezoluționării”
			Adițional, numerotarea elementelor structurale se va aduce în concordanță cu art. 52 și 53 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Totodată, se vor revedea trimiterile în sensul utilizării abrevierilor corecte, or, spre exemplu, la sbp. 9.2. lit. d), 9.3. lit. e) este vorba de sbp 9.1, dar nu pct. 9.1.	Se acceptă

			Concomitent, se va ține cont că substantivele, cu excepția celor proprii, și toate celelalte părți de vorbire se scriu cu inițială mică după două puncte, în debutul enumerărilor subsumate (a se vedea pct. 6, 7, 15, 25, 44).	Se acceptă
Centrul Național Anticorupție				
		Pct.25	În proiectul de hotărâre nu este prevăzut un mecanism clar, transparent și obiectiv de corelare între punctajul obținut de fiecare proiect în cadrul procesului de evaluare și suma finanțării alocate. Absența unor criterii explicite și cuantificabile pentru stabilirea valorii grantului aferent fiecărui punctaj creează un vid de reglementare care poate conduce la interpretări arbitrare sau subiective din partea autorității finanțatoare ori a Comisiei de evaluare. În absența unui astfel de mecanism clar, există riscul ca alocarea fondurilor să fie influențată de considerente subiective, compromițând integritatea și obiectivitatea evaluării. Recomandări: Pentru a asigura transparența procesului de selecție și a	Se ia act Conform pct.9 din proiectul de hotărâre în cadrul Programului, pot fi susținute următoarele tipuri de proiecte: 9.1 proiecte depuse de către o asociație sau centru educațional din diasporă 9.2 proiecte depuse în parteneriat de către două sau mai multe asociații sau centre educaționale din diasporă 9.3 proiecte depuse în parteneriat de către o asociație sau un centru educațional din diasporă și o organizație necomercială înregistrată oficial în Republica Moldova Dacă proiectul este depus de o singură asociație sau centru educațional suma va fi de până la 100 mii lei. Aplicantul stabilește individual bugetul proiectului în dependență de necesitățile privind desfășurarea activităților

		minimiza riscurile de arbitrarie sau corupție în alocarea fondurilor publice, se impune instituirea unui mecanism obiectiv, previzibil și nediscriminatoriu de corelare a punctajului obținut de proiectele depuse cu suma finanțării acordate. În acest sens, se recomandă stabilirea unei grile de finanțare, care să reflecte în mod clar intervalele de punctaj și sumele aferentă fiecărui interval. Cu titlu de exemplu: • 90–100 puncte – grant maxim (ex. 150.000 lei); • 80–89 puncte – grant de 120.000 lei; • 70–79 puncte – grant de 100.000 lei; • Sub 70 puncte – proiect respins sau eligibil pentru un grant minim, după caz.	planificate și estimările financiare făcute. Cererea de finanțare, în acest sens, prezintă rigori de justificare a tuturor cheltuielilor și expunere a proiectului într-un mod care să permită membrilor comisiei să evalueze proiectul având suficiente detalii. Dacă este depus în parteneriat cu altă asociație/centru educațional/organizație necomercială din RM suma este de până la 150 mii lei, deoarece proiectele sunt de o amploare mai mare, includ mai multă activități și prevede impact asupra unui număr mai mare de persoane. Punctajul oferit de membrii Comisiei de evaluare depinde de complexitatea descrierii conținutului propunerii de proiect și corespunderii criteriilor stabilite de HG. Totodată, comisia decide asupra acceptului finanțării proiectelor, în limita bugetului aprobat, iar suma alocată poate fi diminuată dacă conform evaluării comisiei, justificarea cheltuielilor nu corespunde scopului proiectului, HG prevăzând doar suma maximă. Procedurile tehnice urmează a fi detaliate în Regulamentul de aplicare a prezentei hotărâri. O eventuală grilă care ar determina
--	--	---	---

				alocarea resurselor în dependență de punctaj, ar putea introduce riscul de imposibilitate a implementării proiectelor validate, din cauza sumei diminuate și care nu corespunde proiectului, sau ar putea determina imposibilitatea exprimării opiniei juste a membrilor comisiei și acordarea punctajului conform evaluării proprii, în baza criteriilor, pentru a nu pune sub risc implementarea proiectului. Considerăm criteriile specificate de evaluare și limitele financiare menționate pentru diverse formate de proiecte fiind suficiente pentru a organiza implementarea transparentă a programului.
--	--	--	--	--